

PATKOLÁS

Patkolásra a lovak háziasítása miatt van szükség: vagyis azért, mert egyenetlen, időnként kemény, köves úton közlekedik vele az ember, ami a szaru nagyobb mérvű kopását idézi elő, mint ahogyan nő. A patkó ugyan megvédi a patát a kopástól, de mivel az folyamatosan növekszik, és nem kopik, túl hosszú lesz. Ha ezt nem vesszük figyelembe, sántaság léphet fel. A patkolt patákra ezért legalább annyira kell figyelni, mint a patkolatlanra.

Általános érvényű szabály, hogy a hathetente meg kell nézetni a lovat a kováccsal. Még ha nem is túl kopottak a patkók, könnyen előfordulhat, hogy a pata annyira megnőtt, hogy meg kell körmölni. Ez különösen a hegyfali részre igaz. Az a ló, amelyiknek túl hosszú a hegyfala, könnyen botladozik. Néhány jelelről magad is következtethetsz arra, hogy eljött a patkolás ideje:

- A patkószögek kilazultak
- A pata túlnőtt a patkón
- A patkó egyes részei elvékonyodtak
- Meglazult a patkó
- Lelépte a patkót a ló

Patkolási módok

Két patkolás módszer van: a hideg és a meleg patkolás. Meleg patkolás során a kovács a patkót a ló patájához igazítja. Forrón illeszti oda a patához, majd felszögelés előtt formára igazítja. Hideg patkoláskor egy olyan patkót üt fel a kovács, amit már előre elkészített. Ilyenkor csak kisebb mértékben tudja megváltoztatni a patkó alakját. Hagyományosan a meleg patkolást tartjuk előnyösebbnek.

A patkolás lépései

- 1. A patkó leszedése:** először leüti a kovács az összes patkószög végét a patabaltával. Majd egy fogó segítségével lefeszíti a patkót. Ha megfelelően vágta le a patkószögek végét, nem szakad ki a szaru.
- 2. Előkészítés:** lecsípi a túlnőtt szarut körömfogóval, és előkészíti a patát az újrapatkolásra. Először a talpi részt és a nyírbarázdákat tisztítja ki a kovács, és figyelmesen ellenőrzi a pata egyensúlyát és alakját. A túlnőtt szarut patakéssel vagy körömfogóval csípi le. Majd egy ráspollyal egyenetlen felszínűre reszeli a hordozósélt.

3. A patkó alakítása: attól függően, hogy milyen munkát végez a ló, kiválasztja a kovács a patkó méretét és a vas típusát. A legtöbb kovács különféle méretű és súlyú, előre gyártott vasakkal dolgozik, amelyeket a patához kell igazítani, hogy jól illeszkedjenek. A patkó igazítása forrón történik, a patkót a kovács hozzáilleszti a patához egy tűzifogóval. A szaru égése, ahogyan az izzó vas hozzáér, jelzi, hogy mennyire fekszik rá a patkó a patára. Ezután, ha nem tökéletes még a patkó alakja, az üllőn dolgozik még rajta.

4. Felszögelés. A patkót egy vödör vízbe téve lehűti a kovács, majd felszögeli – az első szöget általában a hegyfali részbe üti. A patkószögek úgy vannak kialakítva, hogy pontosan a patkó lyukakba illeszkedjenek, ezért sem a túl nagy, sem a túl kicsi patkószög használata nem jó. A patkószögek végét, amelyek a szarufalból kijönnek, lehúzza és lecsonkolja. A kápa – elül általában egy, hátul kettő – jobban rögzíti a patkót a patához.

5. Befejezés. A kovács lereszeli a szögek végét, és körbereszeli a szarut, míg teljesen sima nem lesz.

A FRISSEN PATKOLT PATA

Ha egy jó formájú, egészséges egyensúlyú pata új patkót kap, a következőket kell leellenőrizni:

- A patkó alakította-e a patához a kovács, hogy jól illeszkedjen, nem fordítva, a patát a patkóhoz? A szarut nem kellett-e túlzottan lereszteni ahhoz, hogy a patkóval egy vonalban legyen?
- A patkó típusa megfelel a ló használatának?
- A patkó mérete és súlya arányos a ló méretével?
- A patából egyenletesen szedett el a kovács a hegyfali, oldalfali és sarokfali részből? (Ilyen esetben a hordozószél egyenletes.)
- A nyírbarázdákat kitisztította a kovács?
- A nyír érintkezik a talajjal?
- Elég szög van a patkóban? (Három belül és négy kívül, speciális eseteket kivéve)
- A patkószögek mérete megfelelő? (Illeszkednek, kitöltik a patkó szög-lyukait)
- A szögcsonkok jól vissza vannak dolgozva? (Egy vonalban, a hordozószéltől elég távol kell, hogy legyenek.)
- Nem lehet átlátni a patkó és a pata között, különösen a sarokfali részen?

Bizonyos esetekben a kovács eltérhet a felsoroltaktól annak érdekében, hogy a patával kapcsolatos problémákat kezelje:

- A patkót szélesre illesztheti, ezzel arra készíti a patát, hogy terüljön rá a patkóra, így javítja a pata formáját.
- A patkó sarki vége túlnyúlhat a patán, ezzel nagyobb támaszt ad a saroknak.
- A hátsó patkókat hátrébb illesztheti a normálisnál, ha a ló a hátuljával bevág az elülső lábába.

Bizonyos esetekben nincs szükség patkolásra, például olyan pónik esetében, amelyekkel nem dolgozunk kemény, köves talajon. Ezzel egyrészt megtakaríthatjuk a patkolás költségét, másrészt egy patkolatlan póninak minden talajon biztosabb lesz a járása. Az sem mellékes, hogy a patkolatlan pónitól elszenvedett rúgás kevésbé okoz komoly sérülést. A patkolatlan lovakat is rendszeresen ellenőriztetni kell a kováccsal, aki körmöléssel elejét veszi a paták repedezésének, egyenetlen kopásának.

Hasznos, ha pihenőidőszakban, amikor egy-két hónapig nem dolgozik a ló, levetettjük a patkókat, de csak akkor, ha a legelő talaja nem kemény. Ilyenkor a pata regenerálódik, lenőnek a pataszögek által ütött lyukak.

